

เทศน์เช้า วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐

พระอาจารย์สงบ มนัสสุนโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะเนาะ นี่เรื่องของผู้ใหญ่ ผู้ใหญ่ของเราต้องการธรรมะ ต้องการให้หัวใจสุขสบาย ความสุขสบายของคน คนจะสุขสบาย สุขสบายที่หัวใจนี้ จะยากดีมีจนนะ ถ้าจิตใจสบายอยู่ที่ไหนก็ได้ ถ้าจิตใจมันทุกข์มันยาก จะอยู่บนตึก ๓ ชั้น ๑๐ ชั้น มันเป็นทุกข์อยู่บนนั้นนะ ความทุกข์ความยากมันกัดกินหัวใจของเราเนาะ

ความเกิดเป็นมนุษย์เิง สิ่งที่มีคุณค่า สิ่งที่มีคุณค่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคมนะ มนุษย์เป็นสัตว์สังคมา ถ้ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมา เราต้องอยู่ร่วมกัน เวลาอยู่ร่วมกัน คนโง่เป็นเหยื่อของคนฉลาด คนโง่เป็นเหยื่อของคนฉลาด คนฉลาดเขาหาผลประโยชน์ทั้งนั้นนะ ใ้คนโง่คนไม่ทันเขา ถ้าคนไม่ทันเขาเป็นเหยื่อเขาทั้งนั้นเลย คนโง่เป็นเหยื่อของคนฉลาด แล้วเป็นเหยื่อเพราะอะไรละ เป็นเหยื่อเพราะโลกเิง เพราะมันโลก เพราะมันไม่มีสติไม่มีปัญญาไซ้ใหม่ มันไม่มีสิ่งใดหรอกที่มันจะได้มาง่ายๆ นะ คนเรามันต้องลงทุนลงแรงทั้งนั้นนะ เราต้องมีสติมีปัญญาเราทำมาหากินของเรา เราอย่าไปเชื่อใครง่ายๆ เราไม่เชื่อใครง่ายๆ เาก็ไม่เป็นเหยื่อของใครเิง

ถ้าคนฉลาด คนฉลาดมันฉลาดไซ้ใหม่ มีปัญญามากๆ มีปัญญามากก็เือเขาเปรียบเขาเพราะนี่เป็นปัญญาๆ ของตน เไม่รู้เือว่าปัญญาที่มีความเมตตา ดูความเมตตาดี ความรักที่สะอาดบริสุทธิ์คือความรักของพ่อของแม่ พ่อแม่รักลูกด้วยความสะอาดบริสุทธิ์นะ ลูกเราจะเป็นอย่างไรก็ได้ ขอเือให้ลูกเรามีความสุข ขอเือให้มีความสุขเกิด ขอเือให้มันทุกข์มันยากนะ จะเป็นอะไรก็ได้ เป็นอะไรก็ได้ ขอเือไปบิบบันเขา ขอเือไปบิบบันเขานะ ลูกของเรามันไม่เท่ากันหรอก ปัญญาของคนไม่เท่ากัน อำนาจวาสนาของคนไม่เท่ากัน เือให้เขามีความสุขของเขา เือให้เขาทำประโยชน์กับเขา ประโยชน์กับชีวิตของเขาเิง

มนุษย์เป็นสัตว์สังคมา เราต้องอยู่ด้วยสังคมนะ ที่นี้อยู่ด้วยสังคมา ดูสิ เวลาทางโลกประชาธิปไตยๆ อ้างว่าประชาธิปไตย มันซีเกียจ มันไม่ทำอะไรมันบอกประชาธิปไตยเิง เป็นสิทธิของเรา เิง ประชาธิปไตยๆ

ประชาธิปไตยเขามีเสียงข้างน้อยเสียงข้างมากนะ ใ้เนือเป็นเรื่องของโลก มันเป็นเรื่องการสุตวิสัย การปกครองโดยระบบประชาธิปไตยเขาบอกเป็นความปกครองที่เลวน้อยที่สุด เขาว่าอย่างนั้น ว่าเป็นการปกครองที่เลวน้อยที่สุด แต่คนที่ประชาธิปไตยๆ ต้องฟังเสียงส่วนน้อย ถ้า

เกิดมีน้ำใจ เขาฟังทั้งนั้นนะ คนที่เป็นธรรมๆ เวลาเขาขึ้นมา เขาบอกว่าเขาปกครองทั้งประเทศ เขาไม่แบ่งฝักแบ่งฝ่าย เขาไม่แบ่งอะไรทั้งสิ้น นี่พูดถึงว่าทางโลกนะ

แล้วถ้าเป็นทางธรรมๆ ละ ทางธรรม ก็เลิกกับธรรมผู้กันในหัวใจนี้ไง ถ้าคนมีสติมีปัญญา มีสติปัญญา เราจะสร้างคุณงามความดีของเรา ถ้าคุณงามความดี มันอยู่ด้วยความเป็นสุขนะ มันไม่หวาดไม่ระแวงไง

สิ่งใดที่เป็นทุจริต ทุจริตมันอยู่ได้ชั่วคราวๆ เท่านั้นนะ มันอยู่ได้ชั่วคราวเพราะว่าอะไร เพราะความโลภที่ไปทำมา แล้วสังคมเขาไม่มีความสามารถจับเราได้อะไร เราคิดว่าเราได้ประโยชน์ๆ นั้นนะมันอยู่ที่ความหวาดระแวง

แต่ถ้าเป็นความสุจริตๆ ความสุจริตจะมีมากมีน้อยก็เป็นความสุจริตของเราไง ถ้าความสุจริตมันก็เป็นธรรม เป็นธรรมหมายความว่า เป็นศีล ถ้าผู้มีศีลมีธรรม ถ้ามีศีลมีธรรม ศีลธรรม คຸ່ມครองเรานะ

ผู้ใดเวลาปฏิบัตินะ ศีลคຸ່ມครองเราตรงไหน ศีลคຸ່ມครองที่เราที่มีความสุจริตนี้ไง ศีลมัน คຸ່ມครองที่เราเองอาจกล้าหาญไง พระที่มีศีล มีศีลมีธรรมจะเข้ากับสังคมไหนก็ได้ไง พระที่ มี บาดแผลไม่กล้าเข้าสังคมใดๆ เลย

จิวเวลาเป็นแผลมันสันหลังหว่าะ มันกลัวอีกา มันกลัวว่ามันจะจิกหลังมันนะ ไปที่ไหนมัน ก็หวาดระแวง คอยดูแลหลัง ใครจะมาจิกหลังมัน นั้นนะวัสนหลังหว่าะๆ ไง เพราะว่ามันไม่มี ศีลธรรมไง ถ้าเรามีศีลธรรม ศีลจะคຸ່ມครองเรา คຸ່ມครองด้วยความองอาจกล้าหาญไง คຸ່ມครอง เราได้มีความสุข นี่ปฏิบัติธรรมสมควรแก่ธรรม ธรรมะคຸ່ມครองเราไป

ไอนี้ไปหาอะไรมาเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ๆ สิ่งศักดิ์สิทธิ์มันอยู่ที่ไหนละ

สิ่งศักดิ์สิทธิ์มันอยู่ที่ความกล้าหาญของเราแน่ละ ถ้ามันจะศักดิ์สิทธิ์ ของขลังๆ มันขลัง ที่ใจนี้ ถ้าขลังที่ใจนี้ ถ้าใจมันมีศีลมีธรรม มันจะมีคุณค่า จะขลังมาก มันขลังของมันนะ มันไม่ กลัวอะไรเลย ไม่กลัวอะไรเลยเพราะสิ่งต่างๆ มันเป็นอนิจจังทั้งนั้นนะ เป็นของชั่วคราวทั้งนั้นนะ มันต้องผ่านเราไปทั้งนั้นนะ สิ่งที่มีมันจะมาเผชิญหน้ากับเรา ไม่มีอะไรของจริงสักอย่าง ไม่มีของ จริงเลย

ถ้าไม่มีของจริงเลย แต่เราเกิดมาที่มีชีวิตใหม่ เราเกิดมาที่มีชีวิต เกิดมาเป็นมนุษย์มี คุณค่า มนุษย์เป็นสัตว์สังคมๆ เราต้องอยู่กับสังคมนะ เราอยู่กับสังคม เราก็ต้องมีสติปัญญา ของเราไป ถ้ามีสติปัญญาของเรา เราไม่เอาวัดเอาเปรียบใคร แต่เราก็ไม่ยอมให้ใครเอาวัด เอาเปรียบเราเหมือนกันนะ

แต่ถ้าเรามีเมตตาของเรา สิ่งใดที่คนที่เขาได้ทุกข์ได้ยากใช้ใหม่ เรามีกำลังที่พอจะช่วยเหลือเขาได้ เราก็อยากจะช่วยเหลือเขา เราอยากจะช่วยเหลือเขาที่มีปัญญานะ เราไม่ใช่ที่ไม่มีใครมาขู่เข็ญให้เราต้องไปทำนี่ ถ้าเรามีสติปัญญา เราอยากช่วยเหลือเขา เราอยากจะเจ้อจวนเขา นี่คืออะไร นี่คือน้ำใจใจ

คนเรามันมีน้ำใจต่อกัน เกิดบารมีไง คนนี้คนดีดี เขาเคยดูแลเรา เขาเคยช่วยเหลือเรานะ เราชระลึกถึงเขา นะ เราชระลึกถึงเขาทั้งๆ ที่เรามีอยู่มากมายมหาศาลนี้แหละ แต่ถ้าคนมีน้ำใจต่อเรา เขาจะมีน้อยกว่าเรา แต่เขามีน้ำใจกับเรา เราชระลึกถึงคุณเขาเลยนะ เรามีมากกว่าเขา แต่หัวใจเรายังสู้เขาไม่ได้ หัวใจของเขา เขาจะทุกข์เขาจะยาก แต่หัวใจเขายังใหญ่ นะ หัวใจของเขา เขารู้จักเสียสละ เขารู้จักดูแลคนอื่นนะ แล้วเราล่ะ เรามีอยู่เต็มโถงเต็มไห เก็บหมกซ่อนไว้ไม่ให้เจ้อจวนใครเลย แล้วบอกว่าอยากให้นักับเรา อยากให้นักับดูแลเรา...ก็ความตระหนี่ ใครจะไปคบด้วยล่ะ ไม่มีใครคบด้วยหรอก

พอเวลามีศีลมีธรรม ศีลธรรมจะคุ้มครองเรา ถ้าคุ้มครองเรา นะ เรามีสติปัญญาของเรา ถ้ามีสติปัญญาของเรา เราดูแลรักษาหัวใจของเรา นะ สิ่งที่เราทำ เวลาเราได้อาหารมา เราก็ได้ดำรงชีพๆ สิ่งที่เราจับเครื่องอาศัยดำรงชีพ แล้วหัวใจมันต้องการอะไรล่ะ สิ่งที่เราดำรงชีพ เราก็ดำรงชีพของเราอยู่แล้ว สิ่งที่เราหัวใจมันต้องการความสุขจิต มันต้องการศีล ถ้ามีศีลแล้ว เออ! ความสุขมันไม่ต้องหาที่อื่นนะ เขาเที่ยวกันทั่วรอบโลกนะตอนนี้ เขาจะไปหาความสุขกันๆ กลับมาก็มาใช้หนี้

แต่ของเรา ดูพระเราสิ นั่งอยู่โคนต้นไม้ ไม่ต้องไปไหนเลยนะ มีความสุข เดินจงกรม นั่งสมาธิภาวนารักษาใจของตนนะ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มีหรอก จิตที่มันสงบแล้วมันมีความสุข อยู่ที่ไหนมันก็มีความสุข ใจเราจิตนี้มันดี ใจนี้ก็ดี ใจนี้ก็ดี เขาไปแล้วเราต้องอยากไป ที่นั่นก็ไม่ได้ แล้วมันก็กระตุ่นอยู่อย่างนั้นนะ มากกระตุ่นอยู่อย่างนั้นนะ คนโง่ คนโง่ ลด ๕๐ เปอร์เซนต์ ลด ๘๐ เปอร์เซนต์ นี่คนโง่ เราไม่จำเป็นต้องใช้อะไรเลย เราเป็นเหยื่อของเขาทั้งนั้นนะ

ถ้าคนฉลาดนะ คนเกิดที่นั่นเขาก็อยู่ที่นั่นอยู่แล้ว เราเกิดที่นี่ เราเกิดจากภูเก็ต อู๋ย! คนรอบโลกมาเที่ยวภูเก็ต เราก็อยู่ทุกวัน เราก็เห็นทุกวันนะ แล้วเราชินชา คนเกิดที่นั่นเขาก็คุ้นชินของเขา ใจเราก็ไปชอบความแปลกประหลาดเท่านั้นนะ จิตมันเป็นอย่างนั้นนะ ก็เลสมันคู้ยเขี่ยอย่างนั้นนะ

แต่ของเรา เราได้อยู่แล้ว ในบ้านเรามีความสุข เราชรักษาบ้านเราให้ดีนะ พ่อแม่ กลับมาถึงได้พักพ่อแม่บ้างใหม่ ลูกหลานเราได้ดูแลบ้างใหม่ เรามีหัวใจใหม่ เรามีหัวใจดูแลบ้านเราใหม่ เพื่อนฝูงเยอะแยะไปหมด คนอื่นดูแลเขาหมด แต่บ้านเรา เราเคยดูแลบ้างใหม่ ถ้าเราดูแลบ้าน

เรา กลับบ้าน ในบ้านของเรามีแต่ความยิ้มแย้มแจ่มใส เรากลับไปแล้วทุกคนอบอุ่นทั้งหมด เรา กลับไปแล้วเรากอดกัน มันมีความสุขต่อกัน มันอยากกลับบ้านนะ มันมีความสุข นี่พูดถึง บ้านของเราละ แล้วใจของเราละ หัวใจของเรา

คนเราเวลากระเสือกกระสนเจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมา ทุกคนก็ปลอบประโลมทั้งนั้นนะ ขอให้ สุขสบาย ขอให้หายนะ ขอให้หายนะ เขาก็ปลอบได้ข้างนอก แต่การรักษาที่เราเห็นแหละ ถ้าจิตใจ ของเราร้อนแฉะ จิตใจของเราวิตกกังวล ความเจ็บไข้ได้ป่วยนั้นก็รุนแรงขึ้นมา ถ้าจิตใจของเรา มันคงขื่นมานะ ความเจ็บไข้ก็เป็นเรื่องความเจ็บไข้ของร่างกายนี้ ถ้าเจ็บไข้ร่างกายนี้ เรามียา รักษา เราก็รักษาของเราไป ถ้ารักษาของเราไป ถ้าร่างกายนี้เจ็บไข้ได้ป่วยนะ แต่หัวใจไม่ป่วย กับมันไง

อยู่กับหลวงตา หลวงตาท่านพูดประจำ เวลาป่วยให้ป่วยคนเดียวนะ อย่าให้ป่วยสองคน ถ้าป่วยสองคน กายก็ป่วย ใจก็ป่วย

ถ้ามันป่วยคนเดียวนะ ร่างกายมันเจ็บป่วย ร่างกายเราเจ็บป่วย จิตใจเราไม่เจ็บป่วยไป ด้วย จิตใจเราไม่เจ็บป่วยไปด้วย จิตใจเรามีคุณธรรม นี่ไง มีศีลมีธรรมแล้วมันคุ้มครองอย่างนี้ไง เจ็บไข้ได้ป่วยมันยังคุ้มครองเลย เจ็บไข้ได้ป่วย อ้าว! ร่างกายมันก็เจ็บอย่างนี้ แล้วจิตใจมันสด ขื่นนะ แล้วมันจะดึงให้ร่างกายแข็งแรงขึ้นมาได้ ไปหาหมอ ถ้าคนที่เข้มแข็งนะ หมอรักษาง่ายๆ เลย ใจคนอ่อนแอมานะ ฉีดยาเดียวซ็อกตายเลย นี่ไง เพราะจิตใจมันอ่อนแอด้วยไง

ถ้ามันเป็นธรรมๆ ต้องเป็นธรรมอย่างนี้ ถ้าเป็นธรรมอย่างนี้ แล้วมันจะมีอะไรน่ากลัว ไม่มีอะไรน่ากลัวเลย แล้วเวลาถ้ามีศีลมีธรรมขึ้นมาแล้ว ถ้าในครอบครัวเราก็มีความสุข แล้ว ความสุขอย่างนี้ เราต้องพลัดพรากจากมันไป

เวลาเราซำคร่ำคร่าขึ้นมาแล้ว ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราจะต้องพลัดพราก จากที่นี้ไป บทสุดท้ายของทุกๆ คนต้องสิ้นชีวิตนี้ไป การสิ้นชีวิตนี้ไป แล้วเกิดมาเราจะมีอะไรละ สมบัติที่หาไว้ หาไว้ก็เป็นสมบัติสาธารณะ สมบัตินี้หาไว้ หาไว้เพื่อชาติเพื่อตระกูลของเรา เพื่อ ความมั่นคงของตระกูล แล้วเราละ เราละ เราต้องไปจากเขาแล้ว เห็นไหม เราไม่พลัดพรากจาก เขา เขาก็ต้องพลัดพรากจากเรา หาเงินหาทองมาก็ต้องจับจ่ายใช้สอยไป แล้วสุดท้ายเราก็ต้อง พลัดพรากจากมันไป แล้วเราได้อะไรขึ้นมาบ้างละ ได้อะไรขึ้นมาที่นี้ไง ที่มีน้ำใจๆ ที่เสียสละอยู่ที่นี่ได้ นี่ไป มาวัดๆ มาได้ นี่เป็นทิพย์สมบัติๆ สิ่งที่เป็นทิพย์สมบัติฝังดินไว้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสอนไว้ว่า หาเงินมาได้ ๑ บาท ใช้ทำธุรกิจเรา ๑ สิ่ง เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่ ๑ สิ่ง เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยเลี้ยงครอบครัวเรา ๑ สิ่ง อีกสิ่งหนึ่งฝังดินไว้

บริสุทธิ์ผุดผ่องเลย แต่ถ้าเขาซัดชกชนกันมา เขายังคับมา เข้าย! ไปวัด ไม่อยากไปเลย นี่ปฏิกิริยาหูกมันก็แตกต่างกันไป นี่ผลมันเกิดตรงนี้ ที่บอกไปทำบุญแล้วไม่ได้บุญๆ ผลมันเกิดตรงนี้ เกิดตรงที่หัวใจที่มันเจตนา หัวใจที่มันทำบุญทิ้งเหวใจ ทำเสร็จแล้ว ปฏิภาหูก ให้แล้วชื่นใจ ให้แล้วพอใจ ให้แล้ว

ไม่ใช่ให้แล้วยังตามไปดูเลย หลวงพ่อใช้อย่างไร หลวงพ่อใช้หรือเปล่า

ให้แล้วๆ มันเป็นสิทธิ์ใจ มันเป็นสิทธิ์ สิทธิ์ที่เราให้ เราขาดจากใจเราไปแล้วใจ ขาดไปแล้ว นั่นใจ ทิพย์สมบัติ อันนั้นนะเวลายันเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ แต่ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเขาไม่ต้องการ เพราะการเวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหมนะ ๘๐,๐๐๐ ปี เป็นหลายๆ หมื่นปีอย่างนี้ ใ้อโฮ! ไม่อยากไป

มนุษย์เรา ๑๐๐ ปี พอ ๑๐๐ ปี ศาสนานี้ ๕,๐๐๐ปี ทุกคนเกิดมาแล้วอยากให้อุดมสมบูรณ์ อยากเกิดมาแล้วให้มีความสุข มีสิ่งที่เป็นบุญกุศลของเรา ไม่อยากให้กลับมาแล้วมันแห้งแล้ง ถึงไม่ต้องการอะไรทั้งสิ้น ต้องการคุณธรรมในใจ

ถ้าต้องการคุณธรรมในใจ ศาสนาไหนไม่มีมรรค ศาสนาไหนไม่มีผล หัวใจดวงใดไม่มีมรรค ไม่มีศีล ไม่มีสมาธิ ไม่มีปัญญา ไม่มีมรรค ๘ ถ้าไม่มีมรรค ๘ ไม่มีธรรมโอสถ ไม่มีสังฆธรรม มันจะเกิดผลมาได้อย่างไร ผลที่จะเกิดขึ้น การบดบีบก็เลสในใจของคนมันจะบดบีบด้วยมรรคญาณ มรรคญาณมันคืออะไร มรรคญาณไปหาซื้อได้ที่ไหน

มรรคญาณหาซื้อไม่ได้ เพราะหัวใจดวงหนึ่งกับหัวใจดวงหนึ่งมันเอาสิ่งดีงามยัดเยียดเข้ามาในใจดวงอื่นไม่ได้ ใจดวงใดที่มีทุกข์ในหัวใจนั้นก็ต้องพยายามหาสัจจะ หาคุณงามความจริงในใจดวงนั้น แล้วถอดถอนใจดวงนั้น บดบีบก็เลสในใจดวงนั้น เห็นไหม

ถ้าศาสนาไหนมีมรรค ศาสนาไหนมีผล หัวใจดวงใดมีมรรค มีมรรคก็มีสติมีปัญญา มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา แล้วรักษาหัวใจของเรา บดบีบก็เลสในหัวใจของเรา ถอดถอนในใจของเราให้หมด นี่ธรรมโอสถรักษาอย่างนี้ แล้วมันไม่ต้องการสิ่งใดเลย ไม่ปรารถนาสิ่งใดเลย เพราะมันเข้าใจสังฆธรรม

วัฏฏะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ นี่เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะ เราเกิดมาทุกภพทุกชาติ เราเกิดมาแล้วเราเห็นหมดละ ไม่ต้องไปเที่ยวรอบโลก ไม่ต้องไปเที่ยววัฏจักร รู้อยู่ในหัวใจนี้ รู้หมดแล้วแต่แก้ไม่เป็น รู้หมดแล้วแก้ไม่ได้

เรามาวัดมาวาฟังธรรมเพื่อเหตุนี้ไง เราเกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา เกิดมาพบพระพุทธศาสนาแล้วไม่ใช่หมดแดงเผ้าพวงมะม่วง เราเป็นเจ้าของสวนๆ เราต้องกินมะม่วงเป็น เราต้องกินมะม่วงได้ มะม่วงต้องเป็นของเรา ไม่ใช่มาเผ้าไว้ให้นายทุนมันเอาไปกินหมดเลย

นี่ก็เหมือนกัน ศาสนาพุทธเป็นศาสนาของเรา ให้แต่คนต่างชาติเขามาบวช ให้คนต่างชาติเขามาแสวงหา เราเป็นเจ้าของศาสนาเหมือนกบเผือกอบัว ไม่มีสิ่งใดเป็นสมบัติจริงของเราเลย เราก็ต้องฝึกหัดความจริงให้มันเกิดขึ้นมากับเรา

ทาน ศีล ภาวนา ทานเราก็ได้ทำแล้ว ศีลเราก็ปฏิบัติได้ เราก็ประพฤติได้ แต่ภาวนาภาวนาให้เกิดสังขาร ให้เกิดปัญญาของเรา มันจะเกิดมรรคไป เกิดการกระทำไป เกิดคุณสมบัติไป อยากเป็นคนดีๆ ใจ สิ่งความดีงามๆ มันดีงามที่นี้ใจ แล้วเวลามันสำรอกมันคายออก เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าณะ เวลาเทศน์ธัมมจักขุ เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอุทานเลย “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” เหมือนลูกเรามันเรียนจบ มันทำงานได้ โอ้ย! กลับมาบ้านพ่อแม่ชื่นใจมาก

นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรม เวลาพระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมนะ ท่านอุทานนะ นี่ถึงหัวใจของพ่อแม่สิ ลูกทำงานได้ ลูกประสบความสำเร็จ พ่อแม่จะมีความสุขมีความสุขชื่นใจขนาดไหน แล้วมันเป็นการยืนยันว่าศาสนานี้มีจริงใจ นี่ใจ ถ้ามันเป็นจริงมันเป็นจริงอย่างนี้ใจ “อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ อัญญาโกณฑัญญะรู้แล้วหนอ” ลูกเราทำได้แล้ว ลูกเราทำได้ นี่ใจ ประชาชนทำได้ มนุษย์ทำได้ เราต้องทำได้ เราทำเพื่อหัวใจของเรา เอวัง